

Chefsjustitieombudsmannen
Mats Melin

Kritik mot Polismyndigheten i Hallands län för handläggningen av en förundersökning

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 2 juni 2005, framförde AA kritik bl.a. mot Polismyndigheten i Hallands län med anledning av handläggningen av ett ärende om skadegörelse. Hon anförde sammanfattningsvis följande. Polisen har medvetet förhalat ärendet och har därefter lagt ned förundersökningen med motiveringen att brott ej kunnat styrkas. Sedan hon hos åklagare begärt överprövning av polisens beslut ändrade åklagaren motiveringen till nedläggningsbeslutet genom att ange att preskription inträtt.

Utredning

Handlingar i det aktuella ärendet (K8702-03) fordrades in från polismyndigheten. Av handlingarna framgick bl.a. följande. Den 14 april 2003 gjorde AA en polis-anmälan om skadegörelse bestående i att BB sågat ned träd och buskar på hennes tomt. Samma dag hölls ett målsägandeförhör med AA. Den 11 april 2005 hölls ett förhör med BB och polismyndigheten beslutade samma dag att lägga ned förundersökningen med motiveringen att fortsatt förundersökning inte förväntas leda till att brott kan styrkas.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över handläggningen av ärendet. Polismyndigheten kom in med ett yttrande till vilket var fogat upplysningar från kriminalinspektören CC, rotelchef, Närpolisområde Kungsbacka.

CC upplyste sammanfattningsvis följande.

När anmälan kom in till kriminalroteln i Kungsbacka den 15 april 2003 beslutade han, i egenskap av förundersökningsledare, att lägga ärendet i balans eftersom arbetsbelastningen på roteln var sådan att ärendet inte kunde ges högre prioritet. Den 22 april 2004 tilldelades kriminalinspektören DD ärendet och denne skrev till målsäganden samma dag och begärde vissa kompletterande uppgifter. I en skriftlig kallelse daterad den 3 maj 2004 uppmanades den av målsäganden utpekade gärningsmannen, BB, att per telefon kontakta DD, vilket denne gjorde. BB uppgav

då att de nedsågade träden och buskarna inte hade vuxit på AA:s tomt. DD och BB kom överens om att BB, tillsammans med medlemmar i områdets vägförening, skulle kontakta AA och att BB därefter skulle ringa till DD Eftersom BB inte hörde av sig uppmanades denne i en kallelse den 17 januari 2005 att ta kontakt med DD BB hördes emellertid inte av varför DD sökte BB på telefon och genom besök i bostaden. DD fick slutligen kontakt med BB den 8 april 2005 och den 11 april 2005 hölls ett förhör med denne. På grund av att DD av misstag angav fel årtal i ärendenumret när han i januari 2005 skickade kallelsen till BB observerades inte att preskription var nära förestående.

Polismyndigheten anförde i huvudsak följande.

Uppllysningar

Aktuell anmälan gällande skadegörelse inkom till kriminalroteln i Kungsbacka den 15 april 2003. Ärendet placerades då bland så kallade balansärenden på grund av "inte så hög prioritet". Drygt ett år senare, den 22 april 2004, utdelades ärendet till utredare vid enheten. Denne påbörjade samma dag vissa utredningsåtgärder. Ärendet avslutades den 11 april 2005 och underställdes därefter förundersökningsledaren CC som vid en samlad bedömning kom fram till att förundersökningen skulle nedläggas med motivering – fortsatt förundersökning förväntas ej leda till att brott kan styrkas.

— — —

Yttrande

Brottstypen skadegörelse samt omständigheterna i ärende K 8702-03, från händelsen den 13 april 2003, motiverar inte den långa handläggningstiden. Att ärendet legat outrett under cirka ett år får anses acceptabelt utifrån rådande arbetsbelastning, vid enheten, men en aktiv utredningstid, därefter, på drygt ett år synes inte motiverad.

Den uppföljning och kontroll som åvilar förundersökningsledaren vid kriminalroteln i Kungsbacka har brutit, i den aktuella utredningen, och preskriptionstiden borde ha påtalats och uppmärksammas för utredaren i ett betydligt tidigare skede än inträffat.

Arbetsituationen vid polismyndighetens kriminalrotlar är ansträngd men under senare år har påtagliga förbättringar kunnat märkas genom kortare handläggningstider, minskade balanser och dessutom har rutiner för kontroll och uppföljning införts i verksamheten vilket har inneburit en betydligt högre grad av uppsikt över brottsutredningsverksamheten vid myndigheten.

Myndighetsledningen har under senare tid även infört månatliga möten för resultatuppföljning och kontroll av utredningssituationen. Uppföljningen fokuseras och följs upp av myndighetens Länskriminalpolis.

Det som hänt vid utredning av K 8702-03 får ses som en enstaka händelse som inte är representativ för utredningsverksamheten i sin helhet. Det som inträffat får hänföras till brister i den mänskliga faktorn och tyvärr inträffar dylika händelser emellanåt i vårt rättssystem.

För att saken inte ska upprepas har ledningen för Länskriminalpolisen fått i uppdrag att vidta de åtgärder som får anses erforderliga.

AA yttrade sig över remissvaret och framställde därvid en begäran om skadestånd.

Bedömning

En förundersökning skall bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger. Finns det inte längre skäl att fullfölja en förundersökning skall den läggas ned (23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken). Undersökningsledaren har ansvar för förundersökningen i dess helhet. Han skall se till att utredningen bedrivs effektivt

och att den enskildes rättssäkerhetsintressen tas tillvara (1 a § andra stycket förundersökningskungörelsen, 1947:948).

Förundersökning i ärendet inleddes den 14 april 2003 och samma dag hölls ett målsägandeförhör. Därefter vidtogs inte några utredningsåtgärder i ärendet under cirka ett års tid. I april 2004 begärdes vissa kompletterande uppgifter från målsäganden och den 3 maj 2004 skickades en kallelse i vilken BB uppmanades att kontakta utredningsmannen. BB hörde av sig i maj 2004 men något förhör hölls då inte med denne. Först i januari 2005 skickades en ny kallelse till BB. Efter olika försök att nå BB kunde det slutligen, den 11 april 2005, hållas ett förhör med BB. Samma dag lades förundersökningen ned, två dagar innan preskription skulle inträda. När åklagaren, efter begäran om överprövning av nedläggningsbeslutet, fattade sitt beslut var brottet preskriberat.

Jag delar polismyndighetens bedömning att ärendets beskaffenhet inte motiverat den långa handläggningstiden.

Det är med viss förvåning som jag noterar att polismyndigheten har uppfattningen att det får anses acceptabelt att ärendet legat outrett under cirka ett års tid. JO har under de senaste åren i ett stort antal ärenden kunnat konstatera att den brottsutredande verksamheten uppvisar allvarliga brister och att handläggningstiderna i åtskilliga fall inte står i överensstämmelse med det skyndsamhetskrav som uttalas i rättegångsbalken. Jag är således väl medveten om att arbetssituationen inom polisväsendet är ansträngd och att man därför måste prioritera vissa ärenden framför andra. Även med hänsyn till detta är det emellertid enligt min uppfattning inte acceptabelt att det inte vidtogs några utredningsåtgärder i ärendet under så lång tid som ett år. Självfallet är det inte heller acceptabelt att det förekom förhållandevis långa uppehåll i handläggningen även sedan ärendet väl tilldelats en handläggare. Den korta preskriptionstiden för brottet borde naturligtvis ha föranlett att handläggningen påskyndades.

Sammanfattningsvis anser jag att handläggningstiden varit alltför lång och att polismyndigheten därför förtjänar kritik för handläggningen av ärendet.

Vad AA anfört i övrigt motiverar inte någon ytterligare åtgärd eller något annat uttalande från min sida än att jag upplysningsvis vill nämna att JO inte är behörig att pröva skadeståndsanspråk.

Ärendet avslutas.